

Terug naar het Rolduc van Frans Schraven

Door dr. Jan Jacobs

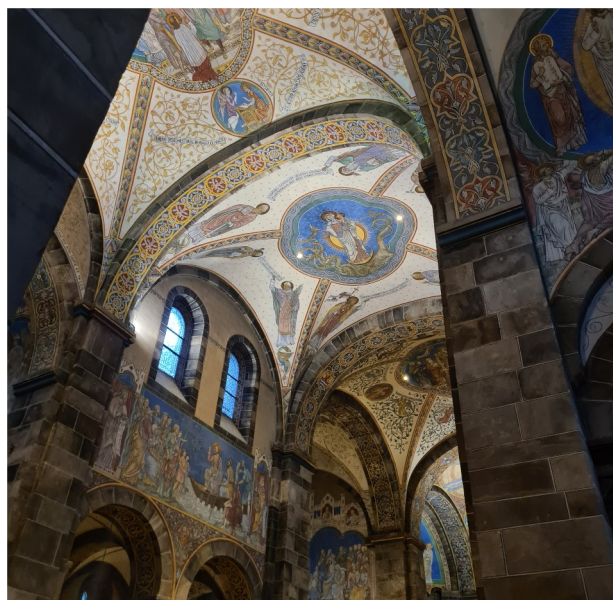
Na voltooiing van zijn humanioraopleiding op het Bisschoppelijk College van Roermond vervolgde Frans Schraven, de latere bisschop van Chengtingfu, vanaf september 1892 zijn priesteropleiding aan het filosoficum te Rolduc. In deze voormalige abdij van Rode of Kloosterrade op het plateau van Kerkrade dichtbij het Duitse Herzogenrath was vanaf 1831 de filosofiestudie gevestigd, eerst ten behoeve van het bisdom Luik en vanaf 1843 voor het bisdom Roermond. Aan die jaren was een lange periode van bouw- en andere activiteiten voorafgegaan. Want wat in 1104 was begonnen als een schamel houten kapelletje met aangrenzend een klein onderkomen voor enkele monniken, was in de navolgende eeuwen uitgegroeid tot een machtig abdijcomplex dat in 1796 in opdracht van het toenmalige Franse regime werd opgeheven. Daarmee kwam een einde aan het zogenoemde 'Eerste Rolduc'. Het 'Tweede Rolduc' bestreek de periode van 1831 tot 1843, waarin de voormalige abdij fungeerde als kleinseminarie en filosoficum van het bisdom Luik. In 1843 nam bisschop Joannes Paredis van Roermond het enorme gebouwencomplex over ten behoeve van 'de scholen van Rolduc'. Dat werd het 'Derde Rolduc': 1843-1946. Daarbij ging het om diverse vormen van middelbaar en voorbereidend hoger onderwijs voor katholieke leerlingen (alleen jongens), vooral afkomstig uit de katholieke bourgeoisie uit geheel Nederland. Tot die 'scholen' behoorden ook een kleinseminarie en de eerste fase van de hogere studies van de priesteropleiding: de filosofie.

Maar wie vandaag de dag via de grote toegangspoort het voorplein van het vroegere abdijcomplex oploopt, treft daar geen luidruchtige studenten meer aan, op weg naar leslokaal of sportveld. Het zijn nu hotelgasten en congresgangers die hun auto achtergelaten hebben op de grote parkeerplaats buiten de ommuring en op zoek zijn naar hun kamer of vergaderzaal.

In de verschillende kloostergebouwen zijn sinds een aantal jaren namelijk een hotel en conferentiecentrum gevestigd, zij het dat in een zijvleugel vanaf 1974 ook het bisschoppelijk grootseminarie van Roermond is ondergebracht. Daarmee is sprake van het 'Vijfde Rolduc'. Eerder, van 1946 tot 1971, heeft Rolduc ook nog als exclusief bisschoppelijk kleinseminarie gefungeerd. Dat was het 'Vierde Rolduc'. Binnen de muren van dit 'Vierde Rolduc' bevond zich van 1946 tot 1963 ook nog het filosoficum van het bisdom Roermond. Deze tweejarige filosofieopleiding stond los van het kleinseminarie.

Frans Schraven verbleef, zoals gezegd van september 1892 tot juli 1894, als filosofiestudent op het 'Derde Rolduc'. Spijtig genoeg zijn er uit deze periode geen brieven van hem bewaard gebleven. We weten dus niet hoe hij het leven in deze 'kloosterschool' heeft beleefd. Maar hij zal zeker onder de indruk zijn geraakt van het grootse gebouwencomplex, toen hij begin september 1892 na een treinreis van Venlo via Mönchen-Gladbach en Aken voor het eerst op het station van Herzogenrath arriveerde en vandaaruit te voet de berg opklom naar het poortgebouw van de vroegere abdij.*

Eenmaal binnen de muren van het uitgestrekte complex zal hij in de lange kloostergangen tussen de west- en oostvleugel, in de hoge schoollokalen en zeker in de vroegere abdijkerk ongetwijfeld nog de sfeer van de vroegere abdij hebben ervaren. Het is een sfeer die ook voor de huidige bezoeker nog voelbaar is. Maar die bezoeker moet toch behoorlijk wat moeite doen om door 'de lagen' van het 'Vierde' en 'Vijfde Rolduc' heen bij het 'Derde Rolduc' van Frans Schraven te geraken. Er is sindsdien namelijk flink wat afgebroken, gerestaureerd en zelfs geheel vernieuwd. Zo zijn de filosofieklassen voor de 'inférieurs' en de 'supérieurs' (de eerste- en tweedejaars-filosofiestudenten) in de zuidelijke toren van de oostvleugel als collegezaal geheel verdwenen. En dat geldt ook voor het daarboven gelegen 'casino', de ontspanningsruimte van de filosofen met in een drietal nissen de geschilderde beeltenissen van de H. Catharina, de H. Thomas en de H. Augustinus en de gewelfschildering die deed denken aan de koepel van een kerk. Hier zal Frans Schraven een groot deel van zijn vrijetijd hebben doorgebracht. Anderzijds moet wie nu in de abdijkerk geraakt wordt door de fraaie plafond- en wandschilderingen, wel weten dat die in Schraven's tijd nog niet waren aangebracht.

En dat geldt ook voor de huidige kruisweg. Maar zittend in een van de kerkbanken, kon ik mij heel goed voorstellen dat de machtige ruimte als zodanig Frans even sterk 'gepakt' heeft als mij meer dan 130 jaar later. En zo had ik ook het idee 'dichterbij hem te komen', toen ik mij enkele uren later in de zogenoemde 'Bisschopskamer' bovenin de oostvleugel bevond. Ik wist namelijk dat hij in die rijk gestoffeerde, maar daardoor ook wat beklemmende ruimte enkele keren met zijn bisschop Frans Boermans (1815-1900) heeft gesproken, wanneer die naar Rolduc kwam om zich van de vorderingen van zijn studenten op de hoogte te stellen. En datzelfde gevoel van nabijheid had ik eveneens, toen ik in het statige zeventiende-eeuwse trappenhuis stond te midden van de portretten van de abten die Kloosterrade in de zeventiende en achttiende eeuw bestuurden.

Een geschilderd portret van bisschop Schraven bezit Rolduc vooralsnog niet. Wel hangt er in de refter van het grootseminarie een foto van hem te midden van Limburgse paters en zusters die heilig respectievelijk zalig verklaard zijn.

Ook trof ik tot mijn verrassing in de ontvangstruimte van de vroegere abdij twee volledige reeksen aan van het *Rolduc's Jaarboek*, dat van 1921 tot en met 1969 is verschenen.

In de 'Kroniek 1925-1926' uit 1926 staat op p. 38 dat oud-leerling bisschop Schraven op 9 november 1925 voor de leden van de Missie-Vereeniging 'St. Paulus' in de grote studiezaal een 'korte causerie' hield over 'het hem zo dierbare China'. En verder bevat het *Jaarboek* van 1938 op de pp. 107-110 een *In Memoriam* van 'Z.H. Exc. Mgr. F.H. Schraven: een in vele opzichten begaafd missionaris en missie-overste'. Het zijn, voor zover bekend,

ter plekke de enige directe sporen van Frans Schraven naar

aanleiding van diens tweejarig verblijf op Rolduc.

* Het ligt voor de hand dat Frans Schraven de reis van Broekhuizenvorst naar Rolduc over het Duitse spoor heeft gemaakt. In 1892-1894 bestond er nog geen directe spoor- en tramverbinding van Venlo via Roermond en Sittard naar Heerlen en Kerkrade.